

alanında uzmanlaşmış, inceledikleri dilin konuşuldukları alanda bizzat bulunmuş, dilin yazılı ve sözlü kullanımını gözlemlemiş kişilerdi. Gerek kolokyumu düzenleyenlerin gerekse tebliğ sahiplerinin dakiklığı, İsveç Konsolosluk ve Araştırma Enstitüsünün görevlilerinin nezaket ve inceliği, bu kolokyumu güzelleştiren kayda değer diğer bir husus idi. Okuyuculara iletebileceğimiz sevindirici bir haber de, tebliğ metinlerinin 1998 yılı içinde basılacak olması.

Mehmet ARIOZÇELİK

Türkçede Niteleme. Sıfat İşlevli Yan Tümceler, Fatma Erkman-Akerson - Şeyda Ozil, Sırmurg, İstanbul 1998, 359 s. ISBN 975-7172-22-7.

Türkçe dilbilgisinin en önemli konularından biri olan "sıfat işlevli yan cümleler", bu çalışmada günümüz dil bilimi kuramlarının da ışığı altına derinlemesine araştırılmıştır. Dokuz bölümden oluşan eserin birinci bölümünde yazarlar çalışmanın konusu, amacı ve metodu hakkında bilgi veriyorlar. Bu bölümde Türkçe'de 20. yüzyılda sıfat işlevli yan cümleler üzerine yapılan çalışmalar değerlendirilmiş, konuyla ilgili olarak muhtelif dil bilimi ekollerinin yaklaşımlarında ele alınmıştır.

İkinci bölümde dil ve dilbilgisi konularında genel kavramlar okuyucuya tanıtılıyor ve farklı dilbilim ekollerinin yöntemleri anlatılıyor. Burada temel kavramların ele alındığı bölümde (s. 50-63) "tümce, temel tümce, yan tümce; fiillerde kişi, tekillik-çoğulluk, zaman, görünüş, kip gibi gramer kategorileri üzerinde duruluyor. 3. - 8. bölümlerde ise (s. 93-343) çalışmanın asıl konusu olan yan cümleler ve bunların işleyişi: temel cümleyle olan ilişkileri ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir. Kitap, çalışmanın genel bir değerlendirilmesinin yapıldığı sonuç bölümü ve konuyla ilgili kaynakça ile sona eriyor.

Bu kıymetli çalışmanın, Türkçe araştırmalarında bundan sonra kıymetli bir yer tutacağı açıktır. Emegi geçenleri kutluyoruz.

Araştırlar. Felsefe Konuşmaları - 1, Ömer Naci Soykan, Küyerel Yay. İstanbul 1998, 354 s. ISBN 975-7030-08-2.

Daha önce Felsefe ve Dil. Wittgenstein Üstüne Bir Araştırma (Kabalcı Yay. İstanbul 1995, 591 s.) isimli çalışma ile Wittgenstein'in "dil" konusundaki görüşlerini inceleyen Soykan, *Araştırlar* isimli bu kitabın ilk 145 sayfası "dil-felsefe-iletişim-Türkçe ve Felsefe ilişkisi gibi konulara ayırmış. Bu kitap dil felsefesi, Türkçeyle felsefe gibi konularla ilgilenenler için son ufuk açıcıdır.

Ö. N. Soykan'ın sonuç ve oneri sadedinden yazdıklarını buraya almak istiyoruz:

"1.Yukarıda belirtilen özellikleri ve matematiksel yapısıyla Türkçe, bir bilgisayar programında kullanılmaya çok elverişlidir. Türkçe düz cümlenin sentaksı örnek alınarak sembollerle yapılacak bir cümle dizgesinin istenen her dilde deşifre edilerek yorumlanması olanaklıdır. Böyle bir cümleyi (dizgeyi) Türkçe bilmeyen, ama yalnızca bu şifreleri çözebilen (bilgisayara yüklenecek bu şifreler o kışının daima elinin altında olacaktır) biri, Türkçe'nin dil-dünya karşılıklılığının tam olabilmesinden ötürü, kolaylıkla kendi diline çevirebilir, dizgeyi yorumlayabilir.

2. Böyle bir programlama, uluslar ve diller arası iletişimde yararlı olabilir. Şu an için hayal gibi görülse bile Türkçe, gelecekte diller arası bu tür bir iletişimde odak dil konumuna sahip olabilir.

3. Bu tür bir iletişim ağının her şeyden önce Türk lehçeleri arasında kurulabilmesi olanaklarının araştırılması gerekir.” (s. 144)

Kitabın diğer bölümlerinde Bilgi ve Bılım, Sanat, İletişim ve Ahlâk-Sanat Bağıntısı, Tarih ve Kültür, Eğitim, Felesefe gibi konular ele alınmaktadır.

Nabi Divanı. Haz. Dr. Alı Fuad Balkan.

Nabi hakkında yapılan çalışmalar şimdye kadar güvenilir bir tenkitli metin konmadığından eksik kalmakta idi A. Fuad Balkan'ın bu çalışması bu eksikliği doldurmaktadır. Türkiye'deki ulaşılabilen bütün divan nüshaları değerlendirilmiş bir ayıklamaya tabi tutularak başarılı bir şekilde "karşılaştırmalı metin" oluşturulmuştur. 2 ciltten oluşan bu çalışmanın metin kısmı 1349 sayfadır. Metin öncesi 45 sayfalık bölümde ise Nabi'nin hayatı, edebi kişiliği ve eserleri, nüsha ailesi kurmada takip edilen metot, karşılaştırmaya esas alınan gurup temsilcileri, metnin yeni harflere aktarılmasında izlenen yol izah edilmiştir.

Bedr-i Dilşad'ın Murad-namesi, Y. Doç. Dr. Adem Ceyhan.

Bedr-i Dilşad'ın Sultan II. Murad'a sunduğu Murad-name edebiyat tarihimizi aşırp kultur tarihimize kadar uzanan bir öneme sahiptir. Eser Önsöz'den sonra "Nasihatname, sıyasetname ve ansiklopedik eser türlerine kısa bir bakış'ın olduğu Giriş bölümünden sonraki 1. Bölüm'de Bedr-i Dilşad'ın hayatı, edebi kişiliği ve eserleri ele alınmakta, 2. bölümde *Kabusname'nin* tercümeleleri, *Murad-nâme'nin* özellikleri ve muhtevası üzerinde geniş olarak durulmaktadır. 3. bölümde metin yer almaktadır. Sonuç bölümünden sonra bıblıyografya ve indeks bulunmaktadır. Eser 2 cilt olup 1068 sahifedir.